פאה

פרק ג

מ"ה

א) לעיל, בריש פ"ב, כבר למדנו על הsברים המפסיקים לפאה, שאם הם נמצאים באמצע שדהו, הרי זה מחלק את שדהו לשנים, וחייב לתת ב' פאות, דכתיב (ויקרא יט, ט) "פאת שדך", שלא יניח פאה משדה לחברתה.

ב) כאן במשנתינו יתבאר שגם בשדה שאין בה דבר המפסיק באמצע, מ"מ, אם חלק ממנו שייך לאחד, וחלקו השני שייך לאחר, כ"א נותן פאה בפנ"ע, כדכתיב (שם) "שדך", לשון יחיד.

ג) אע"ג דכתיב שדך לשון יחיד, מ"מ שדה של שותפין (היינו שכל השדה שייך לשניהם), חייבת בפאה, ונותנין פאה אחת, מדכתיב (שם) "ארצכם" לשון רבים.

ד) האחים שירשו שדה מאביהם , ולפני הקצירה חילקו אותה השדה לשנים, דכל אחד נטל חלק לעצמו, נותנין ב' פאות, כמו שביארנו באות ב', דאע"ג דאין דבר המפסיק באמצע, מ"מ נותנין ב' פאות, דכתיב "שדך" לשון יחיד.

ה) חזרו ונשתתפו לפני הקצירה, נותנין פאה אחת לכל השדה, כמו שביארנו לעיל באות ג', דשדה של שותפין חייבת בפאה.

ו) ב' שלקחו בשותפות את האילן (מהנך ח' אילנות דחשיב בפ"ק דחייבין בפאה), נותנין פאה אחת כדין שותפין הנ"ל.

ז) לקח זה צפונו של האילן, וזה דרומו של האילן, זה שקנה בצפון נותן פאה אחת בצפון, וזה שקנה בדרום, נותן פאה אחת בדרום , וקמ"ל, דאפי' באילן אחד, שייך ב' בעלים, ונותן ב' פאות, כיון שכ"א לקח חלק מסוים לעצמו.

ח) המוכר קלחי אילן בתוך שדהו, היינו אילנות קטנות הצומחות מן הארץ, ודרך לעקרן ולשתלן במקום אחר, ובשעה שהקלחים מלאים פירות מכרן לאחר, ולא מכר את הקרקע , ורוצה הלוקח ללקט פירותיהם, ואח"כ יעקור את הקלחים לשתלן במקום אחר, אם בעל השדה מכר ללוקח את כל האילנות שבשדהו, הלוקח ודאי נותן פאה מכל אחד ואחד, ומה שהלוקח חייב הוא משום שהמוכר לא השאיר כלום לעצמו, ומה שנותן מכל אחד ואחד, ולא מאחד על הכל, הוא משום דכיון דאין לו קרקע, הרי כל אילן נחשב שדה בפני עצמו (פירשתי בדעת הרע"ב ע"פ הר"ש והרא"ש).

ט) אבל אם שייר בעל השדה אלנות לעצמו, והתחיל לקצור או ללקט הפירות קודם שמכר הקלחים לזה, אז בעל השדה נותן פאה אחד לכל, משום דכיון דכבר התחיל לקצור, כבר חל על כל השדה חיוב פאה, וכשמוכר כמה קלחי אילן, הלוקח מבין שבעל השדה יפריש פאה, כיון שהשאיר הבעל השדה אצל עצמו פירות שעדיין לא נלקטו, לפיכך נותן המוכר פאה לכל.

י) אבל אם עדיין לא התחיל המוכר את הקצירה עד שמכר הקלחי אילן לחבירו, אע"ג דהשאיר המוכר אצל עצמו כמה קלחי אילן, מ"מ אין המוכר נותן פאה אלא על מה שנשאר אצלו, דלא חל החיוב פאה אלא לאחר במקח, והרי אז יש כאן ב' בעלים נפרדים.

א ה"ה בסתם שנים שלקחו את השדה בשותפות, אלא לרבותא נקט ליה, דאע"פ שבא השדה להם מכח אחד, דהיינו אביהם, מ"מ, כשחלקו ביניהם, נותנין ב' פאות (עי' דרך אמונה ג, צו).

ב דאע"פ שגדלו בשותפות, מ"מ, כיון שחלקו לפני הקצירה, נותן ב' פאות.

ג בענין אחים שחלקו את האילן, עי' בתוס' רעק"א וברש"ס.

ד ואם אח"כ חזרו ונשתתפו, נותנין פאה אחת (תוס' חדשים בשם הפר"ח).

ה דאם מכר לו גם את הקרקע, הרי הכל שדה אחת של הלוקח, וודאי חייב ליתן פאה אחת על כל האילנות שקנה.